СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 226. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 28. вересня, 1928. VOL. XXXVI. No. 226. Jersey City, N. J., Friday, September 28, 1928. THREE CENTS.

АМЕРИКА ВІДПОВІДАЄ ФРАНЦІЇ Й АНГЛІЇ В СПРАВІ ФЛЬОТИ

ГОДИТЬСЯ НА ЇХ ДУМКУ, СВОЇХ ПРОПОЗИЦІЙ НЕ МАЄ.

ВАШИНГТОН, 26. вересня. — Американський уряд уже виготовив відповідь на пропозицію Англії й Франції в справі обмеження морських зоружень. Ся нота буде вислана при кінці сього тижня. Уряд ще не подав сеї ноти до публичного відома, але заявляє, що нота не робить Англії й Франції нових предложень, а тільки загально годиться з ними.

У політичних кругах пояснюють сю невиразність американського становища передвиборчою ситуацією.

Уряд заявить між инчим, що він далі стоїть на тому самому становищи, на якому він стояв підчас женевської конференції минувшого року.

СМИТ ВИСТУПАЄ ДАЛІ ПЕРЕД ФАРМЕРАМИ.

СТАНОВИЩЕ ФАРМЕРІВ НОРТ ДАКОТИ НЕВИРАЗНЕ.

ВЕЛІ СИТІ, Норт Дакота, 26. вересня. — Демократичний кандидат Смит промовляє тепер на передвиборчих вічах у Норт Дакоті, котрої фармері займаються передовсім управою пшениці.

Говорив він у Бисмарку, а завтра буде говорити в Ст. Пол, у стейті Минесота. Демократичні провідники признають, що ситуація в фармерській околиці невиразна; себто, тяжко вгадати, куди фармери схиляться.

Рівночасно, однак, Гувера відвідав поступовий сенатор Фрейзіер та заявив йому, що фармері не зовсім певні для републиканського кандидата, бо вони невдоволені становищем партії й уряду супроти фармерської допомоги.

СОЦІЯЛІСТ КАЖЕ, ЩО ПОБІДИТЬ ГУВЕР.

„РЕПУБЛИКАНЦІ МАЮТЬ КРАЩУ ОРГАНІЗАЦІЮ".

НЮ ЙОРК, 26. вересня. — Нині приїхав сюди з кількадневої подорожи по західних стейтах соціялістичний кандидат на президента Злучених Держав Норман Томас. У розмові з газетярами заявив він на основі своїх спостережень, що президентом вибраний буде Гувер.

Томас говорив, що републиканці виграють вибори, бо за ними стоять три найсильніші аргументи, які промовляють до американського виборця, а саме: „Реліджен, рейс енд ром", себто релігія, раса й горівка. Він хотів сим сказати, що релігійна справа буде при сих виборах рішаючою, та що вона рішить порти Смита. До сього він додав, ще републиканці мають кращу партійну організацію, що їм теж поможе виграти.

Говорячи про Смитову кампанію, він підчеркнув заходи Смита дістати голоси поступових фармерів заходу. Томас каже, що Смит сих голосів не дістане, бо вони памятають, як Смит виступав при минувших виборах проти поступового кандидата Ла Фолета.

„РЕЛІГІЯ ГОЛОВНА СПРАВА ПРИ ВИБОРАХ".

ЗНОВА ДЕМОКРАТИ ПРИЗНАЮТЬ, ЩО В АМЕРИЦІ ІСНУЄ БІГОТЕРІЯ.

ЛУИСВІЛ, Кентокі, 25. вересня. — Демократична організація сього стейту признає, що найбільше виборців при сьогорічних президіяльних виборах буде руководитися релігійним упередженнем.

Питанне се виринуло на перший плян наслідком того, що кандидатом демократичної партії є католик. Демократи признають, що ще більше як мущини будуть релігією руководитися жінки. З тої причини стейтовий комітет постановив вести спеціяльну кампанію проти релігійної нетерпимости.

Републиканський комітет заявив на се, що він релігійної справи не тикає та до релігійної нетерпимости не промовляє.

ПИТАННЄ ТОТОЖНОСТИ МУЖА ЩЕ БІЛЬШЕ ЗАМОТУЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК, 26. вересня. — Питанне тотожности особи позовника на процесі пані Бели Френк проти її мужа ще більше замотується. Як подано було вчора, пані Френк пізвала була свого мужа Алберта за заплачення їй залягаючих 3,000 долярів удержання. Поставлений на суд на основі цивільного арешту мущина заперечив, немовби то він був мужом позовнички, а зате заявив, що він брат її мужа. Позовничка обставала при своїй заяві, а пізваний при своїй.

Обі сторони стали кликати свідків та подавати другі докази на свої заяви, і се ще більше справу замотало.

Наперед позовничка подала доказ письма та доказала, що підпис на „меридж лайсенсі" писаний рукою того мущини, що стоїть перед судом. На те знова позовник навів докази, що муж позовнички Френк при нагоді виходу з американської фльоти подав був фльоті відтиски своїх пальців і сі відтиски не годяться з відтисками пізваного. Відтак він поставив свідків на доказ, що він, Семюел Френк, та його брат Алберт Френк до себе неподібні з лиця й що ніхто не може їх поміняти. Тимбільше не повинна їх міняти жінка. Наконець пізваний представив судови женщину, котра під присягою заявила, що пізваний не муж позовнички, але її шваґер, або, як вона висловилася, „мій дорогий хлопчик, Семюел".

Розправа ведеться далі; і судля й адвокати сторін гублять-ся в допущеннях, щоби пояснити замотану справу.

СВОБОДА ЗБОРІВ І НЕДОТОРКАНІСТЬ ОСОБИ НА ПРАКТИЦІ.

На день 12 серпня скликала УСРП політичне віче в Білоберезці. На віче зійшлось околичне селянство, але й прийшло 9 жандармів, а з ними кількох авантурників хлібоїдів. З хвилею отворення віча авантурники розпочали галас, та коли предсідатель хотів їх усунути, командант жандармерії взяв їх в оборону. В наслідок цього галабурда продовжувалася й командант розвязав віче, а нарід казав розігнати.

Організатори скликали тоді довірочну нараду, але командант жандармерії вдерся до хати, в якій мала відбутися нарада, заборонив її, а від присутного Володимира Лисого, адвоката з Тернополя, зажадав, щоби він опустив село. Коли цей спротивився такому безправству, командант заарештував його й казав силою тягнути до станиці в Ростоках. Пізніше серед пітьми ночі відіслав його в товаристві 6 поліцаїв небезпечними стежками над Черемошем через Кути до Косова, а староста в Косові зарядив відставити його до суду за головну зраду. Одначе по переслуханню суд звільнив Лисого з арешту.

Ось як виглядає свобода зборів та недоторканість особи на західно-українських землях під Польщею.

ЕПИСКОП ЛОЙД НЕ ЗАКИДАЄ БОРОТЬБИ.

Анґлійський епископ Лойд з Принс Алберт, Саск., сказав на зборах Національного Товаришення Канади в Саскатуні 12. вересня, що він не спинить своєї аґітації проти континентальної іміґрації до Канади, хочби як за те обкидали його болотом. Епископ виступив дуже різко проти теперішньої іміґраційної політики правительства і домагався запровадження квотових постанов, за якими заявилися ріжні канадійські орґанізації, а головно Реміснично - Робітничий Конґрес, котрий пішов аж так далеко, що жадає, щоби 75 процент іміґрантів були з Анґлії. Епископ сказав, що він не клав би квоти на іміґрантів з Британії, Франції та Скандинавії, але щодо инших народів то повиннося їх допускати тільки після строгої квоти, а саме тільки таких людей, що вже мають у Канаді якихсь свояків.

РІКА РОСО — МІЖНАРОДНЕ ПИТАННЯ.

Питання унормовання русла річки Росо в полудневій Манітобі стало одним з міжнародних питань. Парлямент домінії і сойм провінції погодилися на те, що береги ріки треба зреґулювати і вже зачалася робота будування гребель, що мають спинювати повени на весні, коли проти сеї роботи вніс протест стейт Мінесота. Американський стейт став на тім, що греблі в Канаді не тільки не спинять повеней, а якраз навпаки — спричинять повени. Роботу припинено і справу передано до вирішення міжнародній комісії.

АРЕШТУВАННЯ У ЛЬВОВІ.

В ночі з 30 на 31 серпня перевела львівська поліція трус у салях Народнього Дому й арештувала 37 осіб, в тім 11 женщин, головно молодь, яка відбувала там наради. Всіх задержано в арештах як підозрених у приналежности до комсомолу, що готовився святкувати міжнародний день молоді.

ЗАБОРОНА СВЯТА ПАВЛИКА

Повітова Селянська Спілка в Косові хотіла підсвяткувати 75-літну річницю уродин М. Павлика. Ціле Покуття горячково ладилося до цього свята. Воно мало відбутися 26. серпня, а в програму мали війти: похід, фестин і концерт з промовою В. Стефаника. Мала це бути величава маніфестація в честь улюбленого серед українських селянських мас працівника. Але в послідній хвилі прийшов рескрипт староства, яким заборонено свято.

ДРУГА ЧАСТЬ КЛОПОТІВ О. ФИЛИМИ

Доносять телеграми з Гемилтон, Онт., з 14. вересня до вінніпеґської „Трібюн":

Отця Осипа Филиму, греко-католицького священика, віддано нині в поліційнім суді під суд присяглих під закидом кривоприсяги.

Обвинувачення повстає із його процесу в травні, коли він був обвинувачений, що постарався о удаваний шлюб з панею Елеонорою Ферґосон, його бувшою господинею. Тоді його оправдано. Говориться, що 25. травня перед суддею Евансом він присягнув, що не жив з п-нею Ферґосон у Вінніпеґу, як чоловік з жінкою. Перед поліційним суддею Джелфсом вислухано нині подостатком доказів, що вистарчило на виставлення обвинувачення проти него. П-ні Ферґосон присягнула, що вона жила в Вінніпеґу під ч. 225 Смит ст. і займала одну кімнату з о. Филимою. П-ні Джордж Ніддерлі, яка жила давнійше п. ч. 225 Смит От., у Вінніпеґу, посвідчила, що бачила обвинуваченого в травні 1926 р. з п-нею Ферґосон у своїх кімнатах до винайму. Вона сказала, що вони жили там під іменем „пан і пані Олтаз".

БРАЗИЛІЙЦІ ГАРЯЧІ.

В бразилійським місті Ріо-де Жанейро маґістрат підвисшив ціну білетів у трамваях. Це так обурило мешканців міста, що вони побили директорів трамваю і підпалили 18 трамваєвих вагонів та великі склади вугля. Тепер принайменше є за що платити підвисшену ціну за білет.

ДОМАГАЮТЬСЯ НАУКИ РЕЛІГІЇ В ШКОЛІ.

Шкільній раді міста Вінніпеґу предложено 11. вересня петицію, підписану 3,000 батьками, з просьбою, щоби наука релігії була включена між предмети науки в публичних школах. Підписи на петиції збирав Союз Матерей дієцезії Краю Руперта.

ЗВІЛЬНЕННЯ Й ПОНОВНЕ АРЕШТУВАННЯ ПОСЛА ЛАНЦУЦЬКОГО.

По трох літах і 8 місяцях вязниці, на основі проголошеної амнестії вийшов на волю бувший комуністичний посол С. Ланцуцький. По звільненню приїхав він до Перемишля, де мешкає його рідня. На двірци зустріли його перемиські робітники й вручили йому китицю квітів. Це не подобалося поліції, котра багнетами розігнала зібраних, а декілька осіб арештувала.

По чотирох днях свободи польська влада наказала знова арештувати Ланцуцького. У відповідь на це безправне арештування політичні вязні вязниці Павяк з комуністичним послом Бачинським на чолі розпочали голодівку.

СХІДНИЙ ЯРМАРОК.

Кожного року відбувається у Львові з початком вересня Східний ярмарок, якого головним завданням є показати перед чужинцями польський характер Львова. Одначе ці ярмарки з року на рік підупадають, а цьогорічний ярмарок виказує повне банкротство. Нема ані чужинних експонатів, ані гостей як з краю, так ізза кордону. Компетентні чинники предсказують, що уряд, який видає на Східний ярмарок великі суми, відмовиться на будуче дальших субсидій, бо це за коштовна імпреза й ані політичної, ані економічної користи не має.

ЕКСПОРТ РИБИ.

Рибаксоюз вже розробив контрольні цифри експорту риби та риботоварів за кордон. На 28—29 рік рибаксоюз має експортувати рибної ікри 16,380 клг. та 2,000,000 штук скумбрії.

Крім того на майбутній рік через Наркомторг рибаксоюз має відвантажити за кордон рибної луски 3,276 клг., що закордонними фабриками використовується для перлистих виробів.

Досі з України ще не було експорту живої риби, а на 28—29 р. рибаксоюз має вивезти 70,000 клг. живого зеркального коропа. Коли порівнювати до минулого року, то експорт риби зріс у 10 разів.

Рибаксоюзр розгортає роботу по контрактації риби та розплоду зеркального коропа. Це дасть змогу з року в рік збільшувати експорт риби.

УКРАЇНІЗОВАНИЙ ДЕНИС.

Православний митрополит у Польщі Денис видав посланіє до підчиненого йому духовенства в справі уживання української мови в церковній службі. Досі митрополит ішов за підшептами цареславних батюшок і не дозволяв на українізацію, а щойно тепер під натиском населення, котре почало проти нього виступати, пішов на українізаційний маневр, щоби тим чином задержати впливи. Для переведення українізаційних плянів взяв собі до помочі проф. Огієнка, але це не перешкаджає йому одночасно висувати на визначні місця в православній церкві відомих чорносотенців.

МУСОЛІНІ ЛЯКАЄ БІЛУ РАСУ

ЖОВТА І ЧОРНА РАСА ЗАПАНУЮТЬ, КОЛИ ЧИСЛО НАРОДИН СЕРЕД БІЛОЇ РАСИ БУДЕ ДАЛІ СПАДАТИ. ФАШИЗМ НЕ ВДЕРЖИТЬСЯ, КОЛИ МОЛОДЕ ПОКОЛІННЯ НЕ ЗАЙМЕ ЧИМСКОРШЕ ВІДПОВІДАЛЬНІ МІСЦЯ І НЕ ВНЕСЕ В ДЕРЖАВНИЙ ОРГАНІЗМ МОЛОДОЇ ЖИВОЇ КРОВИ.

РИМ, 26. вересня. — Італійський диктатор умістив в фашистськім магазині артикул, в якім обговорює квестію зросту людности. Він каже, що Італія буде відгравати в світі належну ролю доперва тоді, коли буде мати 60,000,000 населення. Мусоліні заклопотаний, що населення втікає з сіл до міст та що по містах населення так не зростає як по селах. Це спинює природний зріст італійського населення. Він каже, що навіть фашизм не вдержиться, коли державна машина буде спочивати в руках старих. Мусоліні твердить, що не треба боятися того, що Італія не виживить збільшеного населення. Сто літ тому назад було в Італії всего 16,000,000 мешканців, а вони жили далеко бідніще ніж теперішнє майже втроє збільшене населення.

Мусоліні твердить далі, що число народин маліє не тільки в Італії, але і в других европейських краях, кромі одних совітів, а рівнож і в Америці. В тій послідній чорна раса збільшається, а процентово біла маліє. Проти падаючої в зрості білої раси стоїть чорна і жовта. 400,000,000 Китайців це велика загроза. Вона дасться відчути білій расі скорше чи пізніще.

З політичного боку звертає Мусоліні увагу на комуніствуючі совіти, які, мимо голодових і революційних катастроф та чрезвичайки, матють все ще 140,000,000 людности, котра з року на рік побільшується.

БАЙКИ ПРО ПОЛКОВНИКА ЛОРЕНСА.

КАЖУТЬ, ЩО ІНДІЙЦІ ВВАЖАЮТЬ ЙОГО ЗА СВЯТОГО, А ВІН ЯВЛЯЄТЬСЯ НА ДІЛІ ШПИГУНОМ УРЯДУ, ЩО СЛІДИТЬ ЗА БОЛЬШЕВИЗМОМ В ІНДІЯХ.

ЛОНДОН, 26. вересня. — Про полковника Лоренса, котрий був підчас світової війни провідником Арабів, розповідають нові дивовижні історії. Кажуть, що він тепер на службі англійського уряду і шпіонує за большевизмом. Мешкає в старім домі в затишній малесенькій вуличці. Та середина хати прикрашена в найбогатші оздоби орієнтального світа. Уважають його за магометанського святого. Ходять до него як на прощу, особливо жінки, що приносять малі діти з просьбою о благословенство.

Уряд перечить тій романтичній історії і заявляє, що полковник Лоренс відбуває службу в Королівській Воздушній Фльоті, де має остати до 1930 року.

КОНФЕРЕНЦІЯ КОНСЕРВАТИСТІВ.

ЗІХАЛОСЯ 2,600 ДЕЛЕҐАТІВ, ЩОБИ ЗАЗДАЛЕҐІДЬ ПРИГОТОВИТИ ВИБОРЧУ ПЛЯТФОРМУ. НАДІЮТЬСЯ ВЕЛИКОЇ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ З БОКУ ЛІБЕРАЛІВ І ПАРТІЇ ПРАЦІ.

ЯРМУТ, Англія, 26. вересня. — Завтра відбуде консервативна партія першу передвиборчу конференцію. Хоч до виборів ще далеко, партія побоюється за свою силу і готується до виборчої кампанії, приготовлюючи вже тепер виборчу плятформу. На зїзд прибуде 2,600 делеґатів, а між ними буде і теперішний премієр Болдвин, котрий виголосить програмову бесіду про успіхи правління консерватистів.

До боротьби приготовляються рівнож і ліберали, котрі виставлять 500 своїх кандидатів. Те саме робить і Партія Праці. Всі три партії студіюють виборчу кампанію в Злучених Державах і думають застосовувати американські методи у себе дома. Тут головно ходить о пропаганду при помочі радія.

МАНДЖУРІЯ ЖДЕ НА ЧУЖИЙ КАПІТАЛ.

ЗАЙМЕ СУПРОТИ НАЦІОНАЛІСТИЧНОГО УРЯДУ ВИЖИДАЮЧЕ СТАНОВИЩЕ.

МУКДЕН, Манджурія, 26. вересня. — Маршал Ченг Гсу Ллянд заявив, що Манджурія радо повитає чужинецькі грошеві інвестиції враз з китайським капіталом, які думає зужити для піднесення вуглевого промислу, хліборобства і залізниць. З тої пропозиції мабуть найрадше скористають Японці, котрі звязують Манджурію з Японією якраз при допомозі того рода інвестицій.

Маршал Ченг заявив, що коли націоналістичний уряд приведе Китай до порядку і вдержиться при владі, Манджурія ввійде в склад китайської републики як автономна одиниця і як найбогатша і найкраще зорганізована провінція буде займати перше місце і буде могла ставити певні услівя, які загарантують Манджурії її домінуюче становище.

ЗА ЗАГАЛЬНИМ АРБІТРАЖЕМ.

ВСІ НЕПОРОЗУМІННЯ І КОНФЛІКТИ ПЕРЕД РОЗЕМНИЙ СУД. З ТАКОЮ РЕЗОЛЮЦІЄЮ РОЗІХАЛИСЯ ДЕЛЕҐАТИ ЛІГИ НАЦІЙ.

ЖЕНЕВА, 26. вересня. — На внесення грецького делеґата Ніколяса Політіса принято перед самим замкненнем сесії Збору Ліги Націй резолюцію, в якій Ліга висказує бажання, щоби всі держави закинули війну як средство полагодження міжнародніх конфліктів, а всі справи віддавали під рішення роземного суду.

ПЕРЕВЕЗЛИ АЕРОПЛЯНАМИ 100,000 ПАСАЖИРІВ.

БЕРЛІН, 26. вересня. — За послідний рік перевезли аеропляками німецького аеропляноваго підприемства Люфтганза 100,000 пасажирів. За рік було дві катастрофи.

ВЕРЕСЕНЬ -- МІСЯЦЬ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинока число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ІМІҐРАНТИ Й ВИБОРИ

Як можна було сподіватися, сьогорічні президіяльні вибори викликують серед нашого громадянства живе зацікавлення. Свідчить про се повстанне виборчих комітетів по ріжних місцевостях на широкій американській землі.

Як можна було теж сподіватися, сі комітети не обмежуються до одної партії. Є серед американських горожан українського походження комітети кождої американської партії. Як се й повинно бути серед політично виробленої іміґрації.

Наконець, можна було теж сподіватися, що сі партійні комітети виказувати будуть часто всякі недомагання. Виказують їх комітети американських уроженців, виказують їх комітети других іміґрантських ґруп, є вони теж і в нашій іміґрації. Та коли вони є, то з того ще не виходить, що нам треба зараз закидати думку таких комітетів; нам треба тільки сі хиби справити.

Який має бути політичний виборчий комітет, се виходить з цїли, яку ми, українські іміґранти, мусимо собі ставити при виборах за мету. Сею ціллю є добуття політичного впливу для українських іміґрантів. Другі цїли є негідні, недостойні, неморальні.

До орґанізації політичних клюбів для американських виборів треба братися не для наживи, а зі щирого серця, себто з переконання, що так власне краще для громади. Хто вірить у демократичну партію, най орґанізує демократичний клюб; хто вірить у републиканську партію, най орґанізує републиканський клюб, а хто вірить у потребу голосовання за соціялістами, най орґанізує прихильників соціялізму. Зорґанізувавши комітет, зайвим буде представляти перед Американцями свій вплив більшим, як він справді є. Таке „політикованне" може мати тільки такий наслідок, що практичні Американці втратять до нього всяке довіря, а посередно й до Українців. Хто в сей спосіб веде партійну виборчу роботу, той не зеднає собі ніяких звязків серед Американців, які Українцям без сумніву потрібні, але тільки ті звязки пірве та унеможливить їх другим, чесним робітникам.

Зеднати для Українців політичний вплив може тільки той, хто береться до роботи з чесними намірами, веде роботу солідно, не прибільшує своїх заслуг ні впливів, хто показує себе перед чужими чесним, солідним, розумним робітником. Все инче — не громадянська робота, а блоф, на який шкода гроша й труду.

НЕ ТАК ТІЇ ВОРОГИ, ЯК „ДОБРІЇ" ЛЮДЕ

Поспіашйте-ж, недолюдки,
Матір катувати!

Т. Шевченко.

Правду кажуть наші люди: „Ратуй мене, Боже, від приятелів, а з ворогами я собі й сам раду дам". Така народня поговірка приходить на ум, коли думаєш про роботу наших „проводирів", редакторів та політиків на національному полі серед української еміґрації в Америці. Вони так бідкаються долею українського народу, вони так піклуються кращим майбутнім Старого Краю, що „кров з нього, як воду точать". Зарозумілі й нездарні до реальної творчої роботи, вони стараються валити все те, що будують инші. Не можуть орґанізувати, скажім, допомоги рідному краєви, вони, щоби замаскувати неробство і нездарність і своє банкротство серед українських іміґрантів, починають критикувати кожну допомогову акцію, чи кожну другу, що направлена до орґанізації та піднесення нашого життя.

Вони находять „арґументи" проти кожної акції, яку розпочинають не вони, а хтось инший, а між тим самі нездатні повести ширшу всенародню роботу. А тому і творять свої гуртківські загумінки. В таких гуртківських сутінках краще скрити свою нездарність, лекше блофувати, надіваючи на себе машкару революційности, чи „оборони народних інтересів".

Приміром: В старім краю повінь нанесла страшної шкоди населенню. Треба було негайної допомоги. „Обєднання" візвало іміґрацію до збирання жертв і переводило в тім напрямі широку акцію, а загумінкові „лідери" розбивали ту акцію, старачись, щоби збірка „Обєднанню" не повелася. „Обєднання" кличе українську іміґрацію на допомогу інвалідам, кличе до збірки на будову дому інвалідів у Львові, а „революційні патріоти" та „патентовані" політикери або зовсім мовчать про цю акцію, або навіть виступають проти неї, коли не прямо, то посередно, старачися підорвати у загалу довіря до „Обєднання".

Старі, вже сивоволосі Геростати, що все своє життя намагалися створити щось такого великого й славного, щоби себе прославити, але не доконали того, передчуваючи тепер свою собачу старість, стараються триматися ще на поверхні національного життя коли не позитивними, не славними ділами, то боротьбою проти того, що творить і будує. Коли про лежибоків всі люде забувають, то, мовляв, не будемо лежати боком, а будемо кидатися, рвати й метати на всі сторони, щоб бути голосними і плавати на поверхні.

Люде, що нічого ніколи не створили й нездібні створити, стараються розбити одиноку національну орґанізацію, що веде плянову й систематичну акцію допомоги рідному краєви, „Обєднання". Щоби виправдати свою нездарність, своє безсилля, вони несамовито вигукують, що „Обєднання" заваджає їх праці, що воно не дає їм спромоги створити щось нового, щось кращого; але що треба творити, то вони не кажуть, бо й самі того не розуміють. Мовляв, геть те, що існує, бо ми щось хочемо створити. Коли голодний конає з голоду, то не давай йому того шматка хліба, що маєш під рукою, але зачекай, поки хтось инший спече красший хліб, та ще й не відомо, чи спече колинебудь. Ось така льоґіка тих, що так ретельно нападають на „Обєднання", бо ніби то воно шкодить їх позичковим операціям.

Всі ті „лідери", редактори та „громадські й політичні діячі" сваряться між собою, тягають один одного за чуба мов ті вовки, що йдуть за тічкою. Але коли лише тічка гавкне на кого, так вони гавкають і собі. Десь там „Діло" гавкнуло на „Свободу", як в туж мить всі американські вовки обізвалися й вискалили свої зуби та почали гарчати. Приїхав з краю делеґат „Рідної Школи" й треба було гавкнути на нього комуністичній тічці з Ню Йорку, як негайно обзвалисяі вовки з ріжних сторін, до москвофільської „Правди" з Филаделфії включно. Що всі вони разом з своєю тічкою роблять головно прислугу Польщі, це й сліпий бачить.

Кому, як кому, а Полякам стоїть на заваді кожна українська національна народня інституція, а особливо така, як „Рідна Школа". Звичайно, ті вовки не виступають отверто проти школи, зате вимагають, навіть для них незрозумілої реформи школи. Ми також за реформами, але не вважаємо доцільним ставити того рода домагання в такій формі, як це роблять ті, що ніколи й нічим не причинилися до підтримки „Рідної Школи". Вони ніколи не переводили акції на допомогу школі, хіба що посилами тільки дещо в приватні руки й тим дезорґанізували шкільну роботу в краю. Вони нічого не давали школі, а тепер вимагають якихось реформ, звітів, лише з тою метою щоби прикрити свою нездарність, своє безсилля в допомоговій акції Рідному Краєви. Ось дійсна причина їхніх вимог негайної реформи школи. Це подаємо як приклад того, якими методами стараються розбити кожну допомогову акцію з Америки ріжні вороги „Обєднання", що так „люблять" свій нарід так бідкаються його недолею.

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

Бр. св. Петра і Павла, від. 57 У. Н С., в Коґус, Н. Й., запрашає всі доокoличні відділи У. Н. С. на пікнік, який відбудеться в неділю 30-го вересня с. р. в Українськім Парку в Коґус, Н. Й. Весь дохід на Сиротинець-Захист. На пікніку промовляти буде д. **Роман Слободян,** гол. фін. секретар У. Н. С., тому то обовязком кождого члена є прибути і припровадити як найбільше гостей, щоби скористали самі і допомогли такій гарній і гуманітарній інституції, якої нам тут на чужині бракує.

Комітет.

Василь Бобрів.

ПАРИЖ—АМЕРИКАНІЗОВАНА СТОЛИЦЯ ФРАНЦІЇ

Париж для кожного Американця видається чимось надзвичайно гарним, загадковим. Кожний Американець мріє поїхати на вакейшен у Париж спочити, оглянути зібрані там багацтва штуки, —театри, старовинні будівлі, історичні памятники. Одним словом, хапнути „культурного" повітря.

І що літа тисячі й тисячі Американців покидають береги Америки й пливуть на схід з долярами в кишенях.

А Французи те знають, вже виглядають „милих гостей", розсипаються витонченими ввічливостями й майже отверто заглядають до кишені „Єнкі".

Американець же, ступивши на тверду землю, широким, смілим кроком направляється в бару, щоби відкрито випити чарку коняку, або віски з содою.

Від порту в потязі Американець сидить у ваґоні-ресторані і тягне горівку, впиваючись можливостю пити свобідно, не витягати пляшки зі задної кишені, а любуватись зеленим склом на столі.

Американцеви Париж покажеться чудовим і звичайно „ориґінальним". Бо він його не бачив перед тим, не жив у ньому раніше і взагалі лише чуючи про це леґендарне для Американця місто.

Але від Парижа відломлюються його куски.

Не доми, не вулиці або церкви загибають. Ні. Вони стоять і стоятимуть. Їх старанно поправляють, щоби доляри не припинили своєї течії.

Дух Парижа міняється. Міняється лице та запах його заулків.

В угоду долярови всьо кидають дрібні Французи, стежучи за найменшим рухом того, хто в Америці стежить за рухом боса.

Париж все хутче перевертається у філію Ню Йорку, але не кращого ґатунку, а сказавби я, гіршого. Єнкі з доляром уже наступив своїм великим пальцем лівої ноги на Париж, а незабаром стане й цілою ногою.

* * *

Ще потяг не спинився, а вже чути через відкриті вікна галас „портерів", які готові відірвати вам руки разом з валізками.

Американець важно подає і в умі переводить доляри на франки. Ніхто окрім портерів не звертає на Американця уваги. Бо до них привикли.

Страх, що в Парижі його ніхто не зрозуміє, проходить враз, тільки-що Американець спуститься зі сходів величезного двірця.

Написи по анґлійськи самі лізуть в очі і, куди не поверне американська голова, зустрічається з милим йому „Інґліш сповкен".

Душа Американця тане, йому приємно, що Французи такі ввічливі. Його національна гордість росте; він відразу залюблюється в Париж.

Ґдальше, куди не йдеш, миготять анґлійські написи. І великі і малі.

І тут же в центрі руху, мов царські трони, стоять на підвищенні крісла до чищення черевиків.

Лише не написано „клайн".

* * *

Якби Американець міг розуміти по французьки та цікавивсяби не тільки памятниками та образовими ґалеріями, з яких він нічого не памятатиме, а пішовби до великих фабрик та послухав, що говорить робітник, то певно бувби иншої думки і про себе і про Французів, яких він полюбив за ввічливість.

Для французького робітника Американець — жерело дорожні, яка на деякі річи перевищує американські ціни. Робітник глибоко не заглядає. Він читає написи й, не розуміючи їх, розуміє одно, що для того, щоби випомпувати гроші з Американця, торговці ставлять шалені ціни, а фабрикант йому платить копійки. Він рветься з останніх сил і заробляє лише на їжу, а прикрити тіло, то діставай де хочеш.

Американець того не чує, а хоч і чує, то не розуміє. Тай яке йому діло до того?...

Він приїхав на відпочинок після скаженої роботи. Роботи, яка Французови й снитися не може.

Він має право на відпочинок.

* * *

Можливо Франція сама не помічає, як перетворюється в раба доляра, а значить і Америки.

Найкраща частина Парижа вже згубила свою специфічність і навіть втратила мову.

На вулиці тепер не почуєш французької мови, у вікнах не побачиш суто-французького черевика.

Американець витіснив, захопив своїм рухом маленьких Французів і вони забігали, як миши, під холодним поглядом дукача зза океану.

Навіть моди міняються відповідно до американського смаку.

Париж загубив свою гідність, і хто знає, може Американці зрушили Францію з її консерватизму. Бо частіше можемо чути про модернізм, якого Франція так уникала, плекаючи ріжних Людвіків. Як характеристика, може послужити недавно згинувший міністер торговлі Бокановський, який в свойому міністерстві замісць старовинних меблів, що стояли там, завів модерні, на американський зразок. Не витримує Париж навали гиґієни, а Американці примушують Французів іти вперед, а не оглядатися на спорохнявілі крісла чисельних Людвіків.

Париж, 12. IX., 1928.

В. Кедровський.

1917 РІК.

(218)

На дворі вже було зовсім темно, коли нас привели до будинку, де містився цей „командантський" відділ. Тут нас загнали в невелику кімнату, де вже були инші, арештовані раніше. Поволі ми почали набирати один до другого довіря й зпочатку обережно висловлювати здогадки про свою долю. Нічого втішного ніхто не припускав, особливо коли ті, що були раніше арештовані, розказали про численні розстріли арештованих раніше. Їм уже було відомо, що й „допити" переводяться з „відповідною технікою".

Мені вже відхотілося ждати льогічного розвитку подій і я почав придумувати спосіб, як вибратися з прикрої ситуації. До виходків виводили надвір під ескортою одного, або двох охранників. Я рішив розвідати, чи не можна скористуватись цим для втечі. Попросився до виходка, але повели нас, трох арештованих, два охранники. На дворі було темно, лише деінде блимали ліхтарі. Виходки були збудовані на дворі, за нашим будинком, в кінці стаційного садочка. В середину ввійшли лише арештовані, а конвойці лишилися покурити біля дверей. Тут я звернув увагу на віконце, що виходило в бік протилежним дверям. Ніби для впуску свіжого повітря спробував його трохи відчинити. Подалося легко. Розміри такі, що пролізти можна. Зробив натяк своїм товаришам по арешту, що добре булоби дати втікача, але співчуття від них не мав. Можливо, вони боялися провокації з мого боку. Адже ми всі були зібрані випадково й незнайомі між собою

Десь по третій годині в ночі, коли майже всі арештовані, сидючи на підлозі спали, я почав проситися „до вітру" у вартового, який вже змінив того, що водив нас раніше. Він довго не хотів турбуватися зо мною, але нарешті викликав другого конвойця, що очевидно спав десь за дверима нашої кімнати. Сонний він дуже неохоче повів мене до виходка. Я пішов у середину, а він остався стерегти мене біля дверей з надвору.

Не гаючи й хвилини, я відчинив віконце і з великими труднощами протиснувся через нього на двір. Сторч головою упав у траву, й, старанючись не робити шуму, подався через садок зі стації до міста Бірзула. Тут до світа просидів на подвірю одного крамаря, з яким познайомився, коли три дні вештався по Бірзулі. На ранок впросився до нього в хату. Розказав йому, що мене обікрали на стації, а тому я залишився, як бачить, без плаща та кашкета. Просив його дістати мені, або продати, якщо має у себе відповідне убрання. Десь по сніданню він дістав мені військовий кашкет та шинелю, але платні не захотів брати. Я, скаржучись, що дуже голова болить, просив його дати мені притулок, щоб трохи відпочати. З боязню і видимою неохотою, очевидно підозрівав неправду в моїм оповіданню, він у темному чулані дав мені можливість пересидіти, поки стемніло на дворі. Настав час мандрувати далі з Бірзули.

Тепер уже годі думати перебратися в Бесарабщину через стацію Слобідку, на яку я хотів пробратися з Бірзули, але не міг, бо нікого не пускали на ту лінію, говорячи, що там Румуни зірвали міст, а крім того й боевий фронт проходить по Дністру. Вештатися мені біля Бірзули не можна, щоби не попасти знову в руки того „коменданта", бо тоді „стєнка" вже забезпечена, а тому вирішив добратися на стацію Роздільна, щоб звідти через Бендери попасти до армії.

Мандруючи осторонь від залізниці, та оминаючи місто Ананіїв, я нарешті добрався до стації Роздільна, що стоїть на залізничому вузлі з Одеси на Бірзулу та на Бендери.

В дорозі, їдучи селянськими возами, то заплативши, то з ласки селянської „підізджаючи", я особливо нічого нового не спостерігав. Такі самі селяне, як ті, що приїздили до Бірзули. Неохоче говорять про „політику", а самі зовсім не питаються. Непевно. Ще попадешся, гляди, так думає кожен обережний селянин. Розмови велися про хазяйство, про озимину, про недалекий весняний посів та оранку, про минулі роки Великої Війни.

Також і на стації Роздільна нічого особливого, щоб ріжнилося від Бірзули, зпочатку не спостеріг. Почав очікувати нагоди вирушити до Бесарабщини. В той бік рух потягів був припинений зовсім, а все йшли звідти на Одесу та на Бірзулу. Але вже на другий день несподівано прийшла „нагода" добратися до Бесарабщини.

До стації прийшов з Одеси величезний військовий ешалон, що тягнули два великанських паротяги. В ешалоні було дескільки ваґонів-плятформ, навантажених гарматами. Паротяги й площадки кожного ваґона були обставлені зарядженими скорострілами. Все робило враження, що прийшла якась занадто „боева та грізна" військова сила. Коли цей ешалон підійшов до стації, то на перон висипалися з нього озброєні „до зубів" люди ріжного віку, ріжних національностей та ріжно одягнені.

Цей „військовий" відділ називався якимсь довгим і химерним, революційним іменем, здається: „Одесскій атряд комуністов-анархістов і терорістов". Складений він був з ріжних злочинних елементів міста Одеси, з портових „босяків", анархістів та звичайних авантуристів. Мав він своїм завданням „очіщеніє Бесарабії ат руминской буржуазії" та, здається, взагалі похід проти світової буржуазії, похід проти „всієї Европи". Або коротше кажучи, ніхто не знав із самого того відділу, що вони мусять виконувати: йшли бити Румунів, буржуазію різати, та піднимати „світову революцію", а передовсім пячити та грабувати. Командував ним, здається, на призвище Ремньов, молодий портовий робітник одеського порту з охриплим пропитим голосом.

Прийшовши на стацію Роздільна, цей „військовий" відділ негайно почав тут заводити свої порядки і як звичайно, робити перевірку документів, відбирання зброї, та реквізицію й конфіскацію всього того, що комусь сподобається. Також арештовувати й судити підозрілих та нищити контр-революціонерів, „буржуїв" і т. д.

— Документи, таваріщі! — чую хриплий від пянства голос.

Обернувся. Передомною стоїть три „таваріща" з приїхавшого відділу. Показую своє свідоцтво, яке так необережно в Бірзулі не одібрали у мене, бо ще не мали відповідного знання й вироблених методів чекистської роботи.

— Так, ви, таваріщ, бесарабец! От атлічно. Ми вас зачіслім у свой отряд. Будем вместе асвабаждать вашу Бесарабію, іначе ви дамой не пападьоте.

Бачу, що нема иншого виходу, а треба й собі „запалати ненавистю" до Румунів, що плюндрують „мою батьківщину".

(Дальше буде).

ЛЕВ ТОЛСТОЙ І ПОЛІТИЧНА СВОБОДА.

Толстоїв лікар Вересаєв оповідає цікаву пригоду з життя Толстого. Одного дня лікар прийшов з своїм приятелем. „Прийняв нас дуже ввічливо, а потім обернувся до мене й сказав, що дуже зацікавився моєю книжкою. Коли ми сіли до стола, нараз Толстой спитався мене: „Чи ви жонаті?" „Так". „А маєте діти?" „Ні." Толстой глянув на мене зачудовано й нахмурено. Його щирість перемінилась у холод. Після снідання спитав мене: „Чого ви у Тулі?" „Не з власної волі, але як політично підозрілий. Досі я не був ні арештований ні конфінований. Я не був ще такий щасливий". Потім вийшов на хвилинку з кімнати, а як вернувся, я йому сказав: „Я борюся й буду боротися за політичну свободу російського народа". Толстой глянув на мене, опустив голову й сказав: „Політичну свободу? Вона не є ані важна ані потрібна. Важне є уліпшування моралі, добрих обичаїв, любови. Лише ці чинники створюють братні взаємини між людьми, а не так звана політична свобода. Цього люде все повинні би держатися.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

В БОРОТЬБІ ЗА ПРАВА НАРОДА В ЦЕРКВІ.

Мимо поширюваних між народом поголосок, що, мовляв, церковно-народна боротьба зліквідована, що церковно-народний комітет перестав існувати, що нарід зрезигнував зі своїх прав в церкві, а покорився самоволі епископа і його кліки, кождий, хто має хоч трохи отворені очі, бачить, що боротьба народа за його права в церкві не тільки не втихає, але поширюється.

В многих громадах вже повідбирано з епископських рук церковне майно, в деяких справа відібрання того маєтку находиться на судовій дорозі (як Скрентон, Перт Амбой, Н. Дж., і др.), а в многих громадах думають люди в коротким часі до сеї справи взятися. Боротьба отже в повнім розгоні. Та відбираннє церковного маєтку є лише одним і то не найважнішим народним здобутком. На тім здобутку годі нам стати, але треба іти дальше. Зрозуміли се добре деякі громади і тому, щоби осягнути повне право для себе в церкві, покликали вони собі таких священиків, про котрих вони знають, що їм лежить добро народа і рідної церкви дійсно на серцю. До таких громад належать прим. Shenandoah, Pa., Allentown, Pa., Curtis Bay, Md., Wilmington, Del., Coatsville, Pa., New Britain, Conn., McKees Rocks, Pa., Carnegie, Pa., Chicago, Ill. Ті свідомі громади не боялися жадних виклять і суспенз; вони зрозуміли, що коли вони оплачують священика, то мають також право жадати і мати такого священика, котрий не лицемірить своєю душею, котрому добро народу і церкви, а не епископські ласки на думці, і котрий готов за нарід і церкву до всякої посвяти. Я певний, що ті громади зі своїми священиками витревають до успішного закінчення сеї боротьби. Вони будуть знати оцінити працю і саможертву тих своїх проводирів духовних, котрі в лютий час, коли всі другі похилилися перед ворожим напором, станули сміло по стороні прав народа, наражуючи себе на всякі знущання, а навіть на утрату свого становища і средств до життя. Знаю, що і многі другі громади не хочуть заперестати на відібранню в своє посіданне маєтку церковного, але хотять мати у себе такого священика, котрий би мав відвагу постояти за правами своєї церкви і народу, а котрий не хилився би там, відки сподіється користей і матеріяльних вигід. Таким громадам не треба лякатися жадних пустих страхів, але треба йти консеквентно і рішучо до здобуття того другого дуже важного права, **свобідного після бажань і волі народу вибору священика.** Памятати треба нашим громадам, що доки священик буде вповні залежати від волі одного чоловіка, доти він все буде невільником і буде кривити душею в такій хвили як теперішна, коли то священство довинно би разом з народом виступити солідарно проти посягань на свою церкву. Невідрадний стан в теперішну пору укр. гр.-кат. церкви повинен отворити очі загалови укр. гр.-кат. священства, що годі йому дальше бездільно сидіти і приглядатися руїні, яка загрожує цілому, не лише релігійному, але і народному життю. Не дурім себе. Нарід то добре розуміє, що ви, отці духовні, лише страха і насильства ради мовчите, що у вас зовсім дух упав і що ви охоту стратили до дальшої праці, що ви розбиті, що вам навіть не дадуть зійтися і разом порадитися над своєю недолею і недолею вашого народа. Той нарід має багато инших клопотів і годі вимагати від него, щоби він мав знанне і час до полагодження справ церковних. Треба вам отже, отці, зрозуміти, що на вас в першій мірі тяжить обовязок зробити лад в церкві. Тим більше се ваш обовязок, бо ви самі, так би сказати, дали почин тій боротьбі, а щойно тоді ви зложили оруже і подались, коли вас до сего присилувано. Вас присилувано до того, що мусіли ви себе перед цілим народом за безхарактерників оголосити і плюнути собі в лице. Над вами не оказано навіть того милосердя, яке звичайно оказується найгіршим злочинцям. Вас поодиноко в ґазеті перед цілим народом напятновано і в той спосіб позбавлено вас всякої священичої поваги. Укр. нарід розуміє ваше положенне і співчуває з вами. Ви терпите, ви замовкли, але не замовк нарід. Нарід продовжує боротьбу сам, і буде продовжувати, доки не буде повним господарем у своїй хаті. Він жадає в тій боротьбі від вас помочи, і цілком слушно. Ви жиєте з того народа і є його провідниками. Ви не маєте причини ховатися, бо в тій боротьбі розходиться не меньше і о ваші інтереси і красші обставини до вашої душпастирської праці. Сей стан церковної анархії може продовжатися дуже довго і скінчитися в многих громадах цілковитим відступством від віри, а вину за те в случаю дальшої вашої бездільности будете мусіли приписати собі самим. Я думаю, що дальше безголовє в нашії церкві, як воно тепер панує не є бажане нікому з нас. Кождий щирий Українець желає собі, щоби настав спокій, бо лише коли є спокій в народі, може народна робота мати бажаний успіх. Ніхто не провадить боротьби для самої боротьби, але для якоїсь висшої цілі. З другої сторони, спокій, коли має бути тревалий, мусить бути такий, щоби міг задоволити кождого! Одинокою дорогою до такого спокою, на мою гадку, є скликанне **церковного синоду** всего укр. гр.-кат. священства в Америці, розуміється разом з епископом. Укр. гр.-кат. священство чується глибоко покривдженим і злегковаженим з тої причини, що епископ за всі чотири роки своєї присутности в Америці ані разу не скликав своїх священиків, щоби навязати з ними тісніші зносини, засягнути їх думок в справах, які відносяться до церковної адміністрації. Конечним, на мою думку, є також **конґрес делеґатів зі всіх парохій.** Український нарід в Америці на стільки є свободолюбивий і свідомий своїх прав, що він хоче знати, що в його церкві діється, на що він має свій тяжко запрацьований гріш давати, який той семинар має бути, де його діти мають виховуватися на священиків. Він хоче знати, на що є ті всілякі фонди, на котрі він має складати свої жертви. Нарід, коли буде знати, на що він дає, охотно дасть, що буде міг. Колиж буде накладатися на него якісь данини в формі старокраєвого податку, священик все буде мати трудности зі своїми парохіянами в колектованню ріжних жертв і катедратика. Український нарід в Америці не може розуміти того, чому йому мають насилати епископа зі старого краю. Він слушно підозріває, що на вибір такого епископа можуть мати вплив ворожі його народности чинники. Нераз стрічав я наших людий, котрі питалися: Чи то вже нема межи українськими священиками в Америці здібних людий, котрі моглиби бути епископами? Тут треба згадати, що нераз хотьби такий краєвий епископ був і найідеальніший, він не є обізнаний з американськими обставинами і духом американської свободи і, будучи чоловіком непрактичним, замісць направити, може багато попсувати, а доказ сего маємо на наших очах. Звідки би однак не був сей епископ, чи зі старого краю, чи з Америки, український нарід мусить знати, що той епископ є щирий патріот-Українець і що він добро свого народа буде ставити висше всего другого. Тому укр. священство і нарід в Америці, щоби се осягнути, мусять **боротися о право голосу в виборі епископа!** Доки вибір епископа до Америки буде спочивати виключно в руках старокраєвих і Риму, буде підозріннє, що в виборі відгравали ролю не згляди на добро нашого народа на іміґрації, але впливи політичної натури, нам ворожі. Укр. нарід не може погодитися з тим, щоби епископ мішав церкву до політики, щоби виступав ворожо проти якоїнебудь організації або політичної партії, або зачисляв церкву на услуги якоїнебудь політичної орієнтації. Епископ повинен стояти понад партіями і числитися з тим фактом, що як в кождім народі так і в українськім суть і будуть організації, де знаходяться люди всякої віри і що то не дає ще права епископови чи комунебудь, навіть хоч би з чисто релігійних мотивів, виступати проти такої орґанізації. Може хтось критикувати з ріжних причин навіть таке нам потрібне і корисне товариство як „Обєднанне", але бажати собі повалення його, як се робили і роблять деякі великі „католики", се свідчить тільки, що вони не доросли до проводу в народі. Своєю загонистістю і фанатизмом вони не лише розбивають народний фронт, але вносять ненависть і релігійну боротьбу, яка все приносила великі шкоди народови і ослабляла його. Є ще инші причини, для котрих боротьба в обороні г.-кат. церкви мусить продовжатися, з котрих найважнійшою є недопущенне до заведення целібату в нашій церкві. Ходить тут також о вибір епископської консисторії. Не може се бути байдужним для священства і народу, хто є епископським дорадником. У важних справах епископ все скликує консисторію і засягає її ради. Не все однак епископи, хоть вони мають більшу поміч Духа св. як пересічний смертельник, були щасливі в виборі членів своєї прибічної ради. Кождому се відоме, як фатально помилявся бл. п. еп. Ортинський у виборі своїх дорадників. І теперішний епископ не дуже щасливий під тим зглядом. Коли старші священики були йому невигідні, подобирав собі молодиків і ті його запровадили в таку халепу, що ані вперед ні взад. Укр. гр.-кат. священство повинно поставити своє доманганнє, щоби найменше половина епископської консисторії походила з вибору священства та щоби епископські совітники **могли свобідно виявляти свою волю і щоби інтереси священства і народу були свобідно і справедливо полагоджувані.** — Таксамо повинна би бути вибрана на зїзді світських делеґатів стала церковна рада, зложена прим. з 10 членів, котра мала би голос в справах, котрі тичаться народа, і то обовязків, інституцій дієцезальних, ріжних фондів, збірок і складок та оплат, потрібних до адміністрації дієцезії. Така церковна рада повинна би мати право контролі над господаркою фінансовою, щоби усунути всякі підозріння, немов то епископ і його дорадники самовільно господарять народним грошем і уживають його на свою власну користь. Справа установлення такої церковної ради дуже важна і від неї залежить у великій мірі дальша жертвенність народа на ріжні дієцезальні цілі. Послідним, але не менше важним, а може найважнійшим услівєм закінчення довготревалої боротьби і дальшого спокою в церковній ділянці укр. життя в Америці є се, щоби епископ був тактовний, вирозумілий у відношенню до священства і народу, повний любови до всіх, щоби числився з волею священства і народу, щоби не виступав в ролі якогось середновічного інквізитора, не кидав як Зевес з Олімпу громи виклять і суспенз, бо таким способом він осмішує себе і віру Христову, котрої найвисший закон — се любов. „Хоч би я мав всю науку і всю віру і видав тіло моє на спалення, а не мав любови, на ніщо воно мені не придасться", каже св. Павло. Юда продав Христа, а Петро вирікся Його, та мимо того Христос ані не викляв їх, ані не суспендував, а навпаки: одного назвав своїм другом, а другому не лише простив, але і до великої гідности підніс. Якже инакше поступають деякі з тих, котрі себе Його заступниками іменують. І чи маємо дивуватися, що нарід слабне в вірі і що тілько поділів між християнами? — Укр. нарід не дасться застрашити і звести зі своеї дороги криком звироднілих релігійних фанатиків: „Распни, распни його. Вони віру ломлять. Се віроломники, се не католики. Се прокляті. Се пропащі. Се наживники". Так колись эфанатизовані жиди виклинали самого Христа. Укр. нарід переконаний, що коли він бореться за свої права в церкві і за права самої церкви, то він не ломить віри, але робить добре діло і з вірою в Бога і слушність своєї справи буде боротися до остаточної побіди.

о. П. Середа з Шенандоа, Па.

Др. Остап Грицай (Відень).

ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА ЯК ПИСЬМЕННИЦЯ

(11)

ПОВІСТИ И ОПОВІДАННЯ З МУЖИЦЬКОГО ЖИТТЯ.

Колиж таким чином „Земля" як цілість не виявляє справжнього викінчення, то зате тут цілий ряд малюнків з хліборобського побуту, які треба причислити до красших в нашім письменстві. Так картина цвитучих ланів (ст. 39/40), орання (62/65), маєвої днини (79/81), мандрівка Анни й Михайла полями (99/104), картина осінньої природи (VI), згадані вже картини з побуту Михайла у війську, характеристика старого вислуженого жовніра, Онуфрія Лопати (з нотками сатиричного, дуже влучного гумору), історія кохання хитрої Домініки з Ілею, а далі картини смерти і похоронів Михайла, які враз з малюнками Марійчиної розпуки, треба причислити до головних картин в нашій повісти.

До творів Кобилянської із селянського життя належать ще — крім принагідно тут згаданих — відоме оповідання **„В неділю рано зілля копала"** (Л. Н. В. 1909. й окремо), збірка воєнних нарисів п. н. **„Скиться"** (1922) та новеля з народнього життя п. н.: **„Вовчиха" (1923)** — инших, письменних нарисів тут не наводжу. Вони всі далеко менші своїм розміром, ніж „Земля", тому й обговорювати їх доводиться нам коротше. Найширше з них, це перше з наведених оповідань, зложене, як показує наголовок, на основі відомої народньої пісні про Гриця, що кохає дві дівчини нараз, з яких одна, та, що її він хоче покинути, отроює його. Відповідно до цеї переказної основи наше оповідання не має характеру реалістичної картини з хліборобського побуту, а виявляє півфантастичні мерїжки окремого про себе світа, повного якоїсь чудної романтики, як з погляду на своє середовище так і на своїх людей. Коли в „Землі" ми скрізь на твердім ґрунті суворого життя, то в повісти про Грицеве коханнє переносить нас авторка наче в затишне царство давно прогомонілої казки... „Це було давно — починає Кобилянська. — Через те не знає навіть ніхто назвати місцевости, де склалася подія, про яку розказується. Хіба те одно, що в горах. Мов в кітлі між горами, що здоймалися поважно вгору, ховалося доволі велике село. Ліси тих гір старі, непроглядні... В ногах одної гори, названої „Чабаниця", до котрої і тулилося наше село, бігла гучна ріка. Шумна і прудка, гонила розпінена по через велике неповоротне каміння... Спокійно і тужливо, филюючись і крилато, заколисувало щось у воздусі до сну, заливаючися при тім смутком. Рівно й обережно, тут тихо, там шепотом, а все в один голос, все шум і шум... Тужливо рослося деревині на верхах... Хоч літом, хоч зимою, хоч погодою, хоч зливами, а все однoстайність. Все одна пісня, однаковий її ритм. Однакова заколисуванка, однаковий шум..." І ось у такому околі таємничих лісів і гір живе багата вдова, Іваниха Дубиха, власничка хати і млина, а мати одинокої донечки Тетяни, що зростає собі самостійна й пишна, як лісова квіточка. Але хоч як самотно кохається вона в матери, хоч і як береже її любляча Дубиха, то нашій пишній красунечці судилося таки зазнати великої пригоди, спершу в коротке як сон щастя, а далі в гoресну погубу. Отсе бо в тім дивнім селі між горами й лісами перебували одного разу Цигани. А вони дикі своїми звичаями й жорстокі. Ось молода жінка їх провідника Раду, гарна, чорноока Мавра, привела тепер на світ сина, та щож — її дитина біла. Знак, що Мавра з якимсь білим, з якимсь паном в місті кохалася. І це так. Дитина Маври від гарного боярина, що шумно забавлявся з бідною Циганкою, аж поки не звів. Тому Мавру жде найлютіша кара — хто схоче з Циганів, може вбити її як звіра, так Раду, її зобиджений чоловік наказує, червоні гроші в нагороду розсипаючи. Але в Маври є батько, старий Циган Андрохаті. Йому жаль власної, хоч і грішної дитини і він спасає її. Всипляє Мавру сильним зіллям і підчас, коли вона спить, несе її далеко від лютих Циганів і там її самотну покидає. Але й дитину відбирає їй, відносить аж у третє село, на границі, і там підкладає в хаті добрих людей, а сам поки-що пропадає безслідно. Немає вже твоєї білої дитинки, чорноока Мавро! Всі ті малюнки Циганів тут, починаючи від суду над Маврою, а кінчаючи пробудженням покиненої та її розпукою за зрабованою дитиною, повні такого глибокого відчуття, вони такі перепоєні поезією величавої, самотної природи, на овиді якої розгортаються, і таємничою принадою циганської судьби що читається те все з великим зацікавленням. І немає, на мою думку, красщого доказу на те що циганські типи в „Землі" не виявляють повної майстерности малюнку, як саме малюнки Циганів в оповіданню про Гриця. І вони не святі отсі циганські душі тут, але які вони поетичні, які гарні вони своєю стихійною дикістю, в якій усе таки світиться золото людського почування! І здається мені, що скільки разів наша авторка вертає до вкоханої собою прапервісної природи — в лісисті верховини — і не береться малювати людей в суміші великої маси, а одну самотну, тугою за життям і за красою горіючу душу, стільки разів вона творить щось дивно своєрідне, наче подихом якогось засвіту овіяне. Ось так як тут, в цім поетичнім уподобненню народньої пісні. Все тут самотне, все глибоке і все гарне, і все тремтючо болюче. Бо невже тяжко нам уявити собі розпуку циганської матери — Маври? Де дитина? Де Цигане? Що з нею зроблено? Але хіба і є кому відповідати їй на те все?!

(Дальше буде).

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й. УВАГА!

ЯК ВИРАТУВАТИ У. Н. ДІМ В НЮ ЙОРКУ, Н. Й.?

В тій цілі Комітет Оборони Українського Народного Дому в Ню Йорку, Н. Й., кличе українські Товариства, Братства і всіх Українців на

МАСОВЕ ВІЧЕ

ДЕБАТ

котре відбудеться

В НЕДІЛЮ, 30. ВЕРЕСНЯ 1928

В STUYVESANT CASINO HALL, 140 Second Ave., (bet. 8th & 9th Sts.)

Початок точно в год. 2.30 пополудни.

Шановні Громадяни! На домагання публики до дебати запрошено листовно п. Василя Лазуту, щоби доказав, що реферат, виголошений п. Іваном Жовніром на останнім вічу, се, як він сказав, брехня. Кождий Українець і Українка повинні прийти і винести своє рішення і при тім довідаєтеся дальші подробиці про заряд.

226-7 Комітет.

ПОЗІР! БАЙОН, Н. ДЖ.! ПОЗІР

ЗАХОДОМ БРАТСТВА СВ. ДИМИТРІЯ, відділ 167 Укр. Народ. Союза,

— відбудеться —

ПЕРША ВЕЛИКА

ЗАБАВА І БАЛЬ

В СУБОТУ, 29. ВЕРЕСНЯ 1928

В ГАЛИ ЛЕЙБОР ЛАЙСІЮМ, 72 W. 25th ST., BAYONNE, N. J.

Початок в годині 6-ій вечером.

Вступ 50 центів.

На сей баль запрошуємо всіх Українців і Українок з Бейон і околиці до численної участи; на бали буде попис українських танців. Музика першорядна. 225-6

За добру забаву ручить Комітет.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й. ПОЗІР

ЗАХОДОМ ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА „БУКОВИНА" відділ Укр. Народ. Союза

— відбудеться —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 29. ВЕРЕСНЯ 1928

В УКР. РОБІТНИЧІМ ДОМІ, 66-68 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

Початок в год. 8-ій вечером.

Вступ 50 центів.

Просимо всіх о численну участь в бали Тов. „Буковина".

На цім бали будеться приймати нових членів до Тов. „Буковина" безплатно.

За добру забаву ручить

226-7 Комітет.

ПОЗІР! СКРЕНТОН, ПА.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ ШКІЛЬНОГО КОМІТЕТУ

— скликується —

МАСОВЕ ВІЧЕ

в справі

УКРАЇНСЬКОЇ ДІТОЧОЇ ШКОЛИ В СКРЕНТОН

В НЕДІЛЮ, 30. ВЕРЕСНЯ 1928

В ШКІЛЬНІЙ ГАЛІ СІЛВЕР МУН ПАЛЕЙС

при вулиці Сейнт Енн (Святої Анни) Линколн Гайтс, зараз за монастирем, два блоки від Савт Мейн Евню. Початок віча в год. 2-ій пополудни.

Шкільний Комітет просить всіх батьків і матерей і всіх, котрі інтересуються українською просвітою і наукою, прийти на це віче і вислухати промов про Українську Школу і її значіння. Будуть говорити місцеві і поза місцеві бесідники. 226

ЗА ШКІЛЬНИЙ КОМІТЕТ: Антін Міськович голова; Евстахій Марченко, секр. фін.; Андрій Товарницький, секр. рек.; Андрій Ковальчин, кас.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПОВІДОМЛЕННЄ.

CENTRALIA, PA.

Отсим повідомляється членів, що на НЕДІЛЮ, 30-го ВЕРЕСНЯ Б. Р., прибуде до нашої громади головний предсідатель У. Н. Союза, п. Т. ГРИЦЕЙ, і виголосить РЕФЕРАТ в справі СИРОТИНЦЯ І ЗАХИСТУ, котрий мається побудувати при У. Н. Союзі. В рефераті обговориться, яка користь буде з сего Сиротинця-Захисту, а при тім порадимось, якби як найбільше зібрати фондів для такої важної інституції як Сиротинець.

Сею дорогою запрашається усіх Членів з відділа у Сентралії й околиці, щоб прийшли точно на 12. годину в полудне, бо зборн зачнуться зараз по Службі Божій. 226

ЗА УРЯД ВІДДІЛУ 99 У. Н. С.: Іван Лупацій, предсд. Іван Надич, кас. Іван Чепа, секр.

УВАГА! НЮ ЙОРК, ВЕСТ САЙД!

ЗАХОДОМ ТОВ. СВОБОДА, відділ 194 Укр. Народ. Союза і ТОВ. ІМ. ІВАНА ФРАНКА

— устроюється —

в користь страйкуючих майнерів

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, 30. ВЕРЕСНЯ 1928

В ІТАЛІЙСЬКІМ РОБІТНИЧІМ КЛЮБІ, 301 W. 29th ST., NEW YORK, N. Y.

Початок в год. 3-ій попол.

Вступ 50 центів.

Проситься усіх Українців прибути на сей баль і помочи бідним страйкарям.

За добру забаву ручить

226-7 Комітет.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ГРОМАДИ В НЮАРК, Н. ДЖ.

— устроюється —

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 29. ВЕРЕСНЯ 1928

НА 52 WEST STREET, NEWARK, N. J.

Початок в год. 8-ій вечером.

На сей баль запрашається до численної участи всіх Українців з Нюарку і околиці. На балю буде приграваги до танців українська банда.

За добру забаву ручить

226-7 Комітет.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Свято Української Школи.

Заходом Комітету Української Школи в Філаделфії відбудеться в неділю, дня 30. вересня, в Українській Галі при Норт Френклин Ст. Свято Української Школи.

У програму цього свята входять діточий концерт, виведений виключно силами українських шкіл Філаделфії. Будуть гуртові і сольові співи та инші музичні продукції, деклямації, діточі січові вправи і дві театральні вистави.

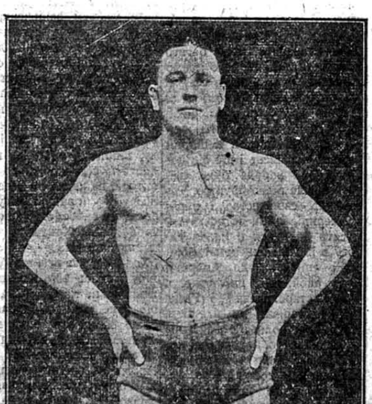
Школярі з Найставну відограють діточу сцену із шкілярського життя: „Гей, до школи!" з деклямаціями, співами і діточими іграми. Школярі зі школи імени Івана Франка з Січового Дому виступлять з деклямаціями і музичними продукціями. Учасники літніх діточих курсів виступлять з новими січовими вправами. Відділ дівчат виведе, між иншим, перший раз вправи з хустинами, відомі з давних краєвих січових свят. Школа з Савту відіграє представлення „Сирота", театральну штуку в одній дії Ю. Ігоркова зі співами, деклямаціями і діточими забавами.

Початок свята о 6. годині вечером. Вступ для всіх безплатний.

ЖІНОЧИЙ КУ-КЛУКС-КЛЕН.

В Лондоні основали жіночий Ку-Клукс-Клен. Члениці носять малі маски на очах, білий одяг з паском і червоний хрест на грудях. Товариство відбуло вже веилкі прилюдні збори. Основниця цього Ку-Клукс-Клена, Бішоп Альма Гвайт каже, що організація, яка має теж дбати про захований „чистоти протестантської церкви", числить уже десять міліонів члениць.

ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ І ЮВИЛЕЙ ЗАЛІЗНЯКА В БРУКЛИНІ.



На просьбу української громади в Бруклині менаджер Пфефер устроює в Бруклині ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ І БАЛЬ з нагоди 5-літнього ювилею Івана Залізняка. Концерт відбудеться в Українськім Народнім Домі, 101 Гренд стр. Виступатимуть найліпші артисти. Сам Залізняк буде боротися. По концерті буде конкурс. Найкраща дівчина одержить гарний еспанський шаль. Відтак будуть танці.

Усе те буде в неділю, 7. жовтня п. р. Запрошується всіх Українців з Брукліна й околиці.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З ВІЛКС БЕРІ, ПА., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ДР. МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ

ОТВОРИВ ОФІС ПІД Ч.

134 DANA STREET, WILKES BARRE, PA.

НАПРОТИ HOMEOPATHIC HOSPITAL.

ТЕЛЕФОН: W. B. 6465.

Я, як лікар Українець, зобовязуюся обслужити Вас чесно і совісно так, як я обслугував всіх пацієнтів в McADOO, PA., де я передтим мав свій офіс.

ЛІЧУ ВСЯКОГО РОДА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ НЕДУГИ.

Години урядові від 1—3 пополудни, від 6—8 вечером; в неділі від 1—3 пополудни. 203—

БАНКИТИР УМЕР

Комедія з сільського життя на три дії.

Виступае в сій штуці 14 осіб. — Ціна 35 центів.

Замовлення слати до книгарні „Свободи":

"SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Річні збори українського хору „Бандурист".

Після двомісячної літної перерви — хор „Бандурист" вертає знова до праці, яку розпочато минулого року на полі української пісні. На річних зборах хору, які відбулися минулої середи — члени хору зявилися одноголосно за дальшим істнованням хору, як також начеркнули спільно шлях дальшої праці.

Цего року потреба такого хору прямо необхідна — бо співаки бувшого хору Кошиця, котрі в великій мірі помагали українським товариствам в устроюванню концертів, вистав і т. п. — майже всі виїхали з Ню Йорку, так, що під сю пору остає лише хор „Бандурист", який після своїх сил буде старатися ці потреби задоволити.

Стверджено факт, що в Ню Йорку нема нині не то професійного, але ні одного аматорського драматичного кружка, так, що цего року українська суспільність готова не побачити ні одної української вистави.

Серед членів хору знаходяться красші аматорські сили, які під управою вправного режисера моглиби легко створити і драматичний кружок, однак на разі ця справа знаходить трудності в браку власного льокалю.

Хоч під сю пору хор не всилі постаратися о власний льокаль, бо весь дохід з трьох концертів минулого сезону пішов на покриття недобору концертів, влаштованих поза Ню Йорком. — Однак мимо того збори порішили не занедбувати цеї справи і поширити свою діяльність і на поле української штуки.

Тимчасом хор „Бандурист" думає далі користати з гостинности Укр. Демократичного Клюбу і в його льокалю відбуватиме що понеділка і середи вечером свої проби, і приготовляти на надходячий сезон зовсім свіжий репертуар.

Вкінці збори порішили звернутися до всіх, в кого є голос і охота співати, щоби вступали до нашого хору. Хор не обтяжує своїх членів ніякими грошевими вкладками, — лише вимагає солідного відношення до справи і сталої присутности на пробах.

Хто отже хотівби скористати з цеї нагоди, хай зголоситься в часі проб до дірігента в льокалю Укр. Демократичного Клюбу, 57. St. Marks Pl. 8 улиця).

Радимо зі зголошенням не опізнятись, а приступити разом зі всіми до вивчення нових пісень.

Вишкіл хору на далі лишається в руках нашого відомого дірігента п. Ю. Кириченка.

Виділ.

ЧОМУ ЛЮДЕ ВБИВАЮТЬ ДРУГИХ, АБО САМІ ПОПОВНЮЮТЬ САМОВБИВСТВО?

В Неаполі девятилітній хлопець Паскале Марра поповнив самовбивство, заживши сильну дозу отруї. Рішився на цей крок тому, що мати хотіла присилувати його вчитися шевства. В шпиталі сказав отверто, що хоче вмерти, бо життя надоїло йому. Цей 9-літний хлопець, то мабуть рекордовий вбийник. — В Сарагосі (в Еспанії) син на спілку з матірю вбив рідного батька. Зробив це, щоби увільнитися з війська. В Еспанії найстарший син вдовиці не служить у війську. В Бонвіль (у середній Франції) старий селянин повісився в лісі з жалю, що згинула йому одинока його корова.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ.

До Української Народної Школи потрібно учителя або учительки до провадження вечірної діточої школи що дня по дві години, від пів до першої до пів до семої вечером і в суботу від полудня, як також вчити представлення і хоральні співи. Посаду можна обняти сейчас. Зголошуючися кандидатів проситься подати свої условия як платню жадають за свою працю. Кандидат мусить бути тверезий. Проситься голоситися на адресу: K. PILAT, 201 First St., Elizabeth, N. J. 225—

ПОШУКУЮ свого рідного брата Василя Загоруйка, котрий перебував у Cleveland, O. Може хто зі земляків знає про нього, або він сам, прошу зголоситися до 225—

Mrs. TEKLA ZAHORUJKO, P. O. Box 892 St. Johns, Que. Canada.

НА ПРОДАЖ корнеровий стор з бучернею і гросернею і потрохвамілійний дім, мурований, гарадж на дві карі, стор першої класи, нове урядження, включаючи айс-бакс, шовкейс, електричний рефріджерейтор, стор в дуже добрім положенню, дім на оснований, бизнес всьо за готівку нема конкуренції, одинока бучерня в тій дільниці. Продається дешево для скорого купця. Голоситися до Свободи, 83 Grand St., Jersey City, N. J., або телефоном: 3868 Bayonne, N. J. 220-5

ЗА ПІВДАРМО продам дуже добру фарму — бо мушу їхати до краю. Голоситься до:

J. Z. B.
34 ST. MARKS PLACE,
NEW YORN CITY.

ЯК ВАШІ ЖОЛУДОК?

Мій добрий, дякую. Не був він все таким. Можете легко позбутися диспепсії, нестравности, катару жолудка, відбивання, биття серця, кисли, нервовости, затвердження, болю голови і т. п. так як я і в той сам спосіб. Не присилайте цента, позаяк я так певний, що сей середник поможе Вам, що вишлю його Вам оплачено почтою. Коли переконаєтесь, що він поміг Вам позбутися жолудкових недомагань, пришліть мені одного доляра. Як ні, довіря і щирість моя позволяють Вам. Пишіть сейчас. Адреса: Theodore H. Jackson, Stratford Bldg., 35-E, Syracuse, N. Y. 214—

НОВІ ПІДРУЧНИКИ ДО ПРЕДСТАВЛЕННЯ.

Пильнуй своєї хати, жарт на 1 дію — 10 ц.
Перешкода, мельодрама на 3. дії — 25 ц.
Гимн нужди, трагедія на 5 дій — 40 ц.
Право сильної, драма на 4 дії — 35 ц.
Мир однотвна, комедія на 3 дії — 35 ц.
Тато на заручинах, міщанська пригода на 1. дію — 15 ц.

Пишіть на адресу: 226-7

ROBITNYCHA KNYHARNIA
Station D, Box 182, New York, N. Y.

РЕВМАТИЗМ

Подивляюче домашнє средство винайдене одним, котрий його мав.

В році 1893 я набавився мускулярного і суставного ревматизму. Я терпів, що можуть зрозуміти лише ті, що його мали, через три літа. Пробував я средство за средством, одних лікарів за другими, але полекша, яку я мав від них, була хвилева. В кінці я віднайшов средство, яке вилічило мене цілковито. Се средство я дав богатьом, котрі терпіли на сю хоробу гірше від мене, декотрі з них по 50 і більше літ, старі; результат був той самий, що з моєю хоробою. Я хочу, щоб кождий терпячий на мускулярний і суставний (напухнене в суставах) ревматизм попробував мого лікування „Домашнього Средства" за його подивляючу силу гоєння. Не присилайте цента, лишень імя і адресу, а я вишлю вам його даром на пробу. По його вжиттю і переконанню, що се є тим довго очікуваним средством усуніння того роду ревматизму, вишлете мені за нього Одного Доляра, однак зрозумійте, я не хочу ваших гроший, хиба ви повної вдоволені прислати їх самі. Чи ж не справедливо? Чого вам терпіти більше, коли дається вам таку нагоду даром. Не відтягайте. Пишіть днесь. 214—

Mark H. Jackson, 83-P. Stratford Bldg., Syracuse, N. Y.

Mark H. Jackson є відвічальним. Повисша заява правдива.

